спеціальному місці розташовують урну для сміття та інвентар для прибирання приміщення.

Відповідно до педагогічного принципу обладнання та інвентар за характеристиками та розташуванням мають сприяти проведенню навчально-виховного процесу. Гігієнічний принцип передбачає відповідність основних параметрів меблів, навчального обладнання та інструментів анатомо-фізіологічним можливостям учнів. Меблі повинні бути портативними, міцними, водостійкими, з малою теплопровідністю матеріалу. Світлі тони забарвлення, приємні, вишукані форми меблів, обладнання та інструментів забезпечать психологічний та естетичний принцип організації освітнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. *ГОСТ 12.2.032-78 ССБТ. Рабочее место при выполнении работ сидя. Общие эргономические требования.*
2. *Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. / Міністерство освіти і науки України. Академія педагогічних наук. – К.: Шкільний світ, 2001. – С. 17-19.*
3. *Нікітіна І. П. Паспорт навчального кабінету (Серія «Робочий зошит педагога») / І. П. Нікітіна, Ю.О. Нікітін, О.В. Галегова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 192 с.*
4. *Карапузова Н.Д. Основи педагогічної ергономіки / Н.Д. Карапузова.*

Анастасія Дубровіна
(Кропивницький,, Україна)

ПІДБІР ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСНОВ КОНСТРУЮВАННЯ ОДЯГУ

Успішний процес навчального пізнання є в кінцевому рахунку результатом глибинної роботи пам’яті, уваги, мислення, емоційно-вольової сфери учня. Завдання викладача – організувати пізнавальну діяльність учнів таким чином, аби їм були забезпечені умови для кращого сприйняття, розуміння, запам’ятовування навчального матеріалу. При цьому викладач-

професіонал не просто викладає, опитує, оцінює учнів, а включає їх у пізнавальний діалог із собою, спонукає до осмислення, збуджує думку і почуття, корегує сприйняття, спрямовує його. Він намагається включити «Я» учня, його особистісні резерви у процес навчання. Майстерність викладача при цьому полягає в умінні зробити навчання привабливим для учня, збудити його пізнавальний інтерес, допитливість, дати поштовх для роботи думки.

У сучасній педагогіці розроблено різні технології навчання, побудовані на активізації пізнавальної діяльності учнів, які пройшли апробацію часом і сформувалися у певні системи.

Завдання технології – активізувати в учнів природну цікавість, допитливість, потребу у пізнанні нового навчального матеріалу. За допомогою спеціальних завдань учні залучаються до самостійного пізнавального пошуку, який стимулює їхню інтелектуальну діяльність, наближає до самостійних «відкриттів» у засвоєнні наукових знань. При цьому включаються механізми стимуляції в учнів потреби у гідному самоствердженні через досягнення успіху у навчанні.

Форми організації навчання. Під час будь-якого типу уроку викладач застосовує різні види навчальної роботи: фронтальну, групову, парну та індивідуальну. Кожна форма цієї роботи має власну методику її організації.

Фронтальна робота. Викладач ставить проблемні запитання або пізнавальні завдання, у вирішенні яких беруть участь усі учні. Вони пропонують різні варіанти розв'язання, перевіряють їх, обґрунтовують, розвивають найвдаліші форми, відкидають неправильні. Викладач керує колективним пошуком учнів, спрямовує їх пізнавальну активність. Така робота забезпечує одночасне керівництво всіма учнями, управління сприйманням інформації, її систематизацією і закріпленням. Водночас вона недостатньо враховує індивідуальні особливості учнів, зокрема темп їхньої навчально-пізнавальної діяльності, рівень попередньої підготовленості.

Групова робота. Полягає у спільних зусиллях учнів щодо вирішення поставлених викладачем завдань: спільне планування роботи, обговорення і вибір способів розв'язання навчально-пізнавальних завдань, взаємодопомога та співпраця, взаємоконтроль і взаємооцінка. Учнів ділять на групи по 4-6 осіб (на семестр або навчальний рік). Групи формують з однаковим або із змішаним складом учнів за успішністю. Перші можуть виконувати диференційовані завдання, інші – однакові. Ефективнішою є група зі змішаним складом учнів. Групова робота ефективніша, якщо групи очолюють консультанти (асистенти), призначені викладачем.

Перевага групової форми навчальної діяльності – в можливості урахування навчальних інтересів учнів, кооперування їх навчально-пізнавальної діяльності, взаємоконтролю за її результатами. Недоліки – пасивність окремих учнів, можливість списування.

Індивідуальна робота. Важливим моментом у процесі навчання є індивідуальний підхід до учнів. Існують такі способи індивідуалізації навчання: під час пояснення нового матеріалу викладач зважає на учнів, для яких він може бути незрозумілим; під час самостійної роботи частіше підходить до відстаючих учнів, допомагає і підбадьорює їх; індивідуалізує домашнє завдання; частіше здійснює вибіркову перевірку зошитів учнів, яким важче дається навчання.

Ця форма роботи на уроці дає змогу враховувати темпи роботи кожного учня, його підготовленість, створює можливості для диференціації завдань, контролю й оцінювання результатів, забезпечуючи відносну самостійність. Але потребує значних затрат часу і зусиль викладача.

Нерідко під час уроку перед викладачем постає проблема підтримання в групі порядку і дисципліни. Причиною порушень дисципліни є передусім низька його якість, коли учням нецікаво, вони нудьгують і вдаються до різних витівок, розваг. Буває, що учні не можуть довго заспокоїтися після події, що

сталася перед уроком, надто збуджені, неуважні, продовжують обговорювати її. Нерідко учні порушують дисципліну через ненормальні стосунки з викладачем, грубе, нетактовне ставлення до них, намагаючись у такий спосіб «помститися». Причиною недисциплінованості може бути також хворобливий стан учня.

Знання цих причин у кожному конкретному випадку дає викладачу змогу знаходити адекватні шляхи їх усунення, зокрема, переключення уваги учнів на корисну роботу, спокійне зауваження порушникові дисципліни, цікавий виклад матеріалу і захоплення ним учнів, швидкий темп уроку, нейтральне приємне або неприємне зауваження всій групі чи конкретному порушнику, дії мімікою, жестами, виразом обличчя.

При проведенні занять з предмету «Основи конструювання одягу» використовувалася фронтальна форма роботи, а також індивідуальна робота. Ставилися проблемні запитання або пізнавальні завдання, у вирішенні яких брали участь усі учні. Відбувалося керування колективним пошуком учнів, спрямування їх пізнавальної активності, але під час пояснення нового матеріалу зверталася увага на учнів, для яких він може бути незрозумілим; під час самостійної роботи здійснювалися цільові підходи до відстаючих учнів, за потреби допомогти і підбадьорити учня.

Методи навчання. Слово метод в перекладі з грецького означає дослідження, спосіб. Філософія розглядає метод як спосіб досягнення цілей, певним чином упорядковану діяльність. У літературі існують різні підходи до визначення цього поняття. З точки зору І.Ф. Харламова, метод – це спосіб навчальної роботи вчителя і організації навчально-пізнавальної діяльності учнів за рішенням різних дидактичних завдань, спрямованих на оволодіння досліджуваним матеріалами. Як багатовимірне поняття метод навчання має багато сторін, відповідно до ніж методи можна групувати в системи. У зв'язку з цим існує безліч класифікацій методів.

Розглянемо сутність і особливості найбільш обґрунтованих класифікацій. Так за джерелами передачі змісту традиційно виділяли: словесні, наочні, практичні, останнім часом цю класифікацію доповнюють відеометод в поєднанні з комп'ютером.

Інша класифікація методів побудована на основі структури особистості (схема 1).

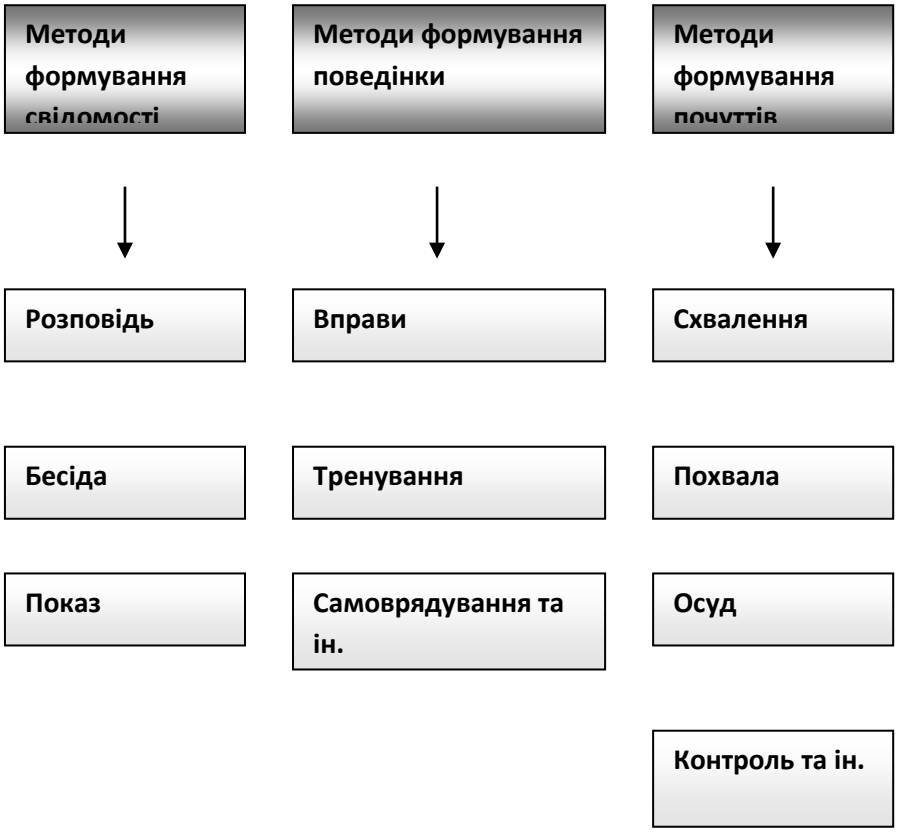

Схема. 1. Класифікація методів навчання на основі структури особистості

Досить широке поширення набула класифікація за характером пізнавальної діяльності (І.Я. Лернер, М.Н. Скаткін). Згідно цієї класифікації методи поділяються на пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемні та частково-пошукові методи. Крім того, виділяють дослідницьке моделювання.

До пояснювально-ілюстративних методів відносяться розповідь, бесіда, пояснення, доповідь, показ, інструктаж. Репродуктивні методи – лекція,

приклад, демонстрація, алгоритмічний припис, вправа. До проблемних методів відносяться бесіда, проблемна ситуація, гра, узагальнення. Послуговуючись частково-пошуковими методи у роботі використовують диспут, спостереження, самостійну роботу, лабораторну роботу, дослідницькі методи. До дослідницького моделювання відносять збір нових фактів, завдання, проектування.

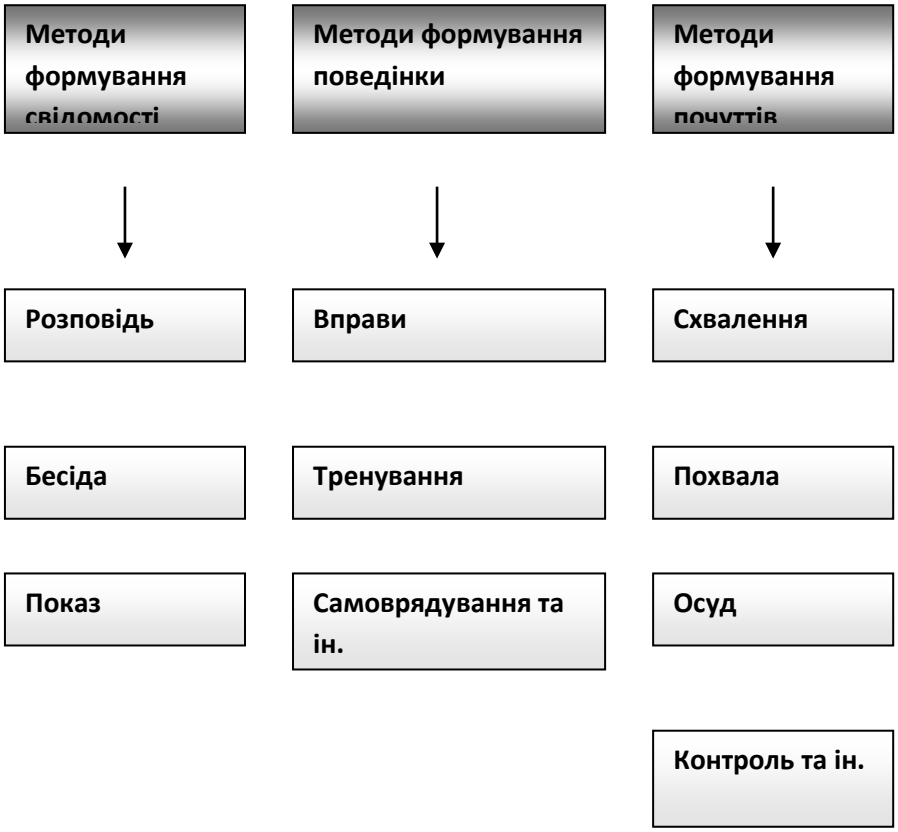

Схема 2. Класифікація методів навчання за Ю.К. Бабанським

Найбільшого поширення в дидактиці отримала класифікація методів навчання Ю.К. Бабанського, в якій виділяються три групи методів навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Класифікацію за Бабанським подано у схемі 2.

У педагогічній науці на основі вивчення та узагальнення практичного

досвіду викладачів склалися певні підходи до вибору методів навчання залежно від різного поєднання конкретних обставин і умов протікання навчально-виховного процесу.

Питання вибору методів навчання представляють найважливішу сторону діяльності вчителя. Тому педагоги-дослідники надають їм неабияке значення. Питання вибору методів навчання всебічно розглядали у своїх працях такі відомі педагоги: М.І. Махмутов, А.М. Алексюк, Ю.К. Бабанський та інші. Їх дослідженнями було встановлено, що при виборі методів навчання слід керуватися такими критеріями:

- відповідність цілям і завданням навчання і розвитку;
- відповідність змісту уроку;
- відповідність реальним навчальним можливостям школяра;
- відповідність наявних умов і відведеному для навчання часу;
- відповідність можливостям самих вчителів.

При викладанні тем предмету «Основи конструювання одягу» доцільно застосовувати такі методи навчання як, розповідь, пояснення, ілюстрація, а також такі методи як навчально-продуктивна праця, та роз'яснення на лабораторно-практичному занятті.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Галузяк В.М. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М. Галузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. 2-ге вид., випр. і доп. – Вінниця.: Книга-Вега, 2003. – 416с.*
2. *Зайченко І.В. Педагогіка / І.В. Зайченко. – К., 2008. – 384 с.*
3. *Коваленко Е.Э. Методика профессионального обучения. Учебник для инженеров – педагогов, преподавателей спецдисциплин системы профессионально – технического и высшего образований / Е.Э. Коваленко. – Харьков.: Штрих, 2003. – 480 с.*
4. *Курлянд З. Н. Педагогіка: навч. посібник / З. Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, Т. Ю. Осіпов. – Харків : Бурун Книга, 2009. – 304 с.*
5. *Харламов И. Ф. Педагогика / И. Ф. Харламов. – М.: Гардарики, 2000. – 520 с.*